

ЖЫЙЫЛЫ

Къабарты-Малкъарда ишчи кюнле башлангандыла

Республикада ишлеменген кюнлени созаргъа мурат этмейбиз, дегенди Къабарты-Малкъарны Башчысы **Казбек Кокков** «муниципал сагъатны» бардыргъан кезиуде.

«Арт ыйыкъда регионда коронавирустан ауругъанланы саны артыкъ бек ёсмени эсленеди. Дарман салдырыуда да керюмдюле игидиле. Анга да къарамай, профилактика ишни тохтамагъанлай бардыргъанлай турурга керекди, QR-кодланы жюрютюню да эсепге къаты алып. Ишлеменген кюнлени созаргъа сыймей эдим, республикада жашауу болумун да бузмай», - дегенди Казбек Кокков. КъМР-ни Башчысы жыйылыууа къатышханланы халкъ бла аныглатуу ишни андан ары бардырырга буюргъанды эм дарман салдырыуу магъанасын аныглата, ол амал адамланы ёлюмден эмуруну эм

кыйынындан сакъларгъа болушургун чертгенди.

Ыйыкъ сайын муниципал къуралыуаны таматарлары бла бардырылуучу терели жыйылыууа КъМР-ни Правительствоосуна таматасы **Мусукланы Алий**, КъМР-ни саулукъ сакълану министры **Рустам Калибатов** къатышхандыла.

«Муниципал сагъатда» миллет эм регионал проектле районлада къалай бардырылгъанларына, эпидемиология болум не халда болгъанына, дарман салдырыуу къалай баргъанына, коронавирустан инфекцияны жайылуун тохтатуу бла байламлы къаллай амалла этилгенлери сюзюлгендиле.

Жыйылыуу кезиуде 23 октябрде школлада башлангъан каникулла 7 ноябрде бошаллыклары да айтылгъанды. Сегизинчи ноябрден тебиреп, билим берген учрежденилада эм сабийлени спортха юй-

ретген организациялада ишлерни терели халда башларыкъдыла.

Адамла ишге чыкмагъан ыйыкъ бошалгъанды, биригиуле бла учрежденила

терели халда ишге тохташхандыла.

Аны бла бирге, санитар-эпидемиология излемле турленмейдиле, ала Оперативный штабны онуюуу бла 20

октябрде кийрилген эдиле. Алыкъа культура учрежденила, ашхана, къонакъ юйлеге, канат жолла, бассейнлеге, тюрлю тюрлю салонла, сауна-

ла, фитнес-аралагъа, спорт залагъа баргъанда QR-кодланы бла ПЦР тестлени хайырлануу кереклиси сакълананды. QR-кодланы бла ПЦР тестлени ЗАГС юйледе къырал регистрацияны жабыкъ отулада къууанч халда этгенде кергюзтурге керекди.

Адамла аслам халда жыйылгъан жерледе медицина маскалада болурга кереклиси, сюзюлген бир-бирден узагъыракъ турурга эм къолларын дезинфекция этерге кереклиси баямды.

Колледжлеге (лицейлеге) эм къошакъ халда билим берген организациялага окуу-юйретуу ишни дистанция амал бла бардырырга онг бериледи. Аслам халда эмда къауумла болуп окуучулагъа тышына барып мероприятияны ётдюрюрге жарамайды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ТИНТИУЛЕ

Курорт келир кезиуге хазырды

«Эльбрус» курортда жаз кезиуде солугъанланы саны жарым жылгъа 176 мингге жетгенди. Ол а былтыр бла тенгелеширгенде, эки кереге кёпдү. «Шимал Кавказы курортлары» акционер обществону билдиргенине кёре, «Эльбрус», «Архыз» эм «Ведучи» курортлада 1 майдан 31 октябрге дерди 300 минг адам солугъанды.

Битеу да 9 айны ичинде Къабарты-Малкъарда 840 минг турист болгъандыла. 2020 жылны керюмдюлеринден ол эки кереге асламды. Прогнозлагъа кёре ол тарих жылы ахырына бир миллионга жетерикди.

Къабарты-Малкъар, арт жылланы излемлерине кёре, кесини курорт комплексини битеусезонлу халын къайтара турады. «КСК» акционер обществону таматасы Хасан Тимежев чертгенге кёре, «туристле канат жоллары бла курортланы жаланда тау лыжа бла байламлы этмей, ары жылы не заманында да келип солурча объектегеча къарайдыла».

КЪАРМАШЫУЛУКЪ

«Терекалмаз» экспортну ёсдюреди

Къабарты-Малкъарны «Терекалмаз» заводуну таматасыны производствону къурау эм маркетинг жаны бла орунбасары Ахмед Тлеужев билдиргенича, жууукъ заманда Узбекистанга 12-14 процентге кёп продукция сатып башларгъа мурат этиледи. Быйыл ноябрде ол къырал бла халкъла аралы бизнес байламлыкъланы кючлер муратда къырал структураны, предпринимательстволукъ биригиуноу эм саулай налмас инструментлени хайырлангъанла бла тубешир план барды.

Биз эм биринчи геология, къурулуш, тюрлю-тюрлю минерал ташла къазып эм аланы жарашдырып кюрешген предпринимателени келечилери бла байламлыкъ къуаргъа сыебиз. Аны чеклеринде иги кесек келишим болдуруп продукциябызны экспортун 12-14 процентге ёсдюрюрюбюз деп бек ышанабыз. Биюнюлюкде анга къатышырга хазырлана турабыз. Ол РФ-ни Промышленность эмда сатуу-алуу министрствосуну башламчылыгы бла бардырылады, деп билдиргенди ведомствону келечиси.

Эге сала айтсакъ, алгъаракълада «Терекалмаз» биригиу Иран, Киргизия эм Азербайджан къыраллагъа продукциясын сатаргъа онг тапханды. Аны бла бирге келир заманда Грузия, Черногория эм Монголия бла да байламлыкъ къуарлырча мадар этилликди.

«Терекалмаз» - биюнюлюкде Россейни налмасдан энчи инструментле чыгаргъан жетишилди биригиуледен бирине саналады. Ол продукциясыны асламысын къыралны регионларында геология тинтиуле бардыргъан, магъадан къазгъан, машинала ишленген, таш кескен эм башха предпринимателлага жибереди. Жыл сайын завод чыгаргъан качествоу продукциягъа сурам ёсгенлей барады, ол санда тыш къыраллада да.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Эсеппе

Керюмдюле ёсюмню кергюзтедиле
2 бет

Кенгеш

«Миллет проектлени тамамлауула власть органланы бары да бирча кюч салып къатышырга керекдиле»

КъМР-ни Жамауат палатасыны бу кюнледе бардырылгъан кенгешинде «Билим беруу» миллет проектни чеклеринде быйыл республикада не зат этилгенин сюзюлгендиле.

3 бет

Керюмюч

Илхамдан жаратылгъан суратла

3 бет

Кергюзтюле

Маданият хазнабызны ачыкъларгъа эм сакъларгъа алланып

4 бет

ТЮБЕШИ

Белгиленген проектлени санында

Билдиргенибизча, Пятигорск шахарда «Машук -2021» жаш тёлү форум бардырылгъанды. Быйыл анга саулай да 1500 минг чакълы жаш адам къатышхандыла. Вирус бла байламлы халны эсге ала, бу жол форум юч кезиуге бёлюнюп ётгенди. Дагъыда анга заочно къатышыр амал да бар эди. Анда кеслерин иги жаны бла кергюзталгъанлары араларында миллетибизни келечилери да бардыла. Сёз ючюн, алгъаракъда Малкъарланы Жамиляны аутизмден ауругъан сабийлени жашауларын игилендириуге жоралагъан проектине грант берилгенин билдирген эдик.

«Машукну» ючюнчо кесеги уа «Факультет большого будущего» деген ат бла бардырылгъанды. Анга къатышханланы араларында Къазийланы Юсуф да барды. Аны «Лицо героя в белом халате» деген па-

триот проекти 400 мингсомлукъ грантха тийишли болгъанды. Дагъыда жаш адамлагъа кёп тюрлю сейир мастер-клас-

слагъа бла лекциялагъа къатышыр онгла чыкъландыла. Быйыл аланы проектлерине 12 685 минг сом ахча бёлюннген-

ди. Саулай да грантлагъа 336 заявка берилгенди.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

ЖЕТИШИМ

Республикадан студент даражалы саугъаны алгъанды

«Роспецмаш» ассоциация, ол а А.А. Ежевский атлы миллет саугъаны къурауучусуду, Россейни Минпромторгуну себеплиги бла бардырылгъан эл мюлк машиностроение жаны бла жаш конструкторланы араларында жыл сайын ётген эришиуде хорлагъанланы атларын белгили этгенди.

Премияны лауреатлары 11 студент болгъандыла, ала Къабарты-Малкъар Республиканы, Приморский, Пермь, Краснодар крайланы, Пенза, Кемеров, Ульянов эм Челябинск областланы вузларыны атларындан эришгендиле, деп билдириледи ассоциацияны сайтында.

Къабарты-Малкъар Республиканы атындан В.М. Кокков атлы къырал аграр универси-

тетни 4-чю курсуну студенти Ренат Карданов жетишимли чыкъланды. Жаш инженерни проекти террасированный халлы тикледе орналгъан бах-

чалада топуракъгъа себеплик этилирча комбинированный агрегатны жарашдырыуула жораланганды. Аны илму башчысы техника илмуланы доктору, «Техническая механика и физика» кафедраны профессоры Лиуан Хажметовду.

Хорлагъанланы эл мюлк техниканы чыгаруу жаны бла алчы Россей заводланы, «Роспецмаш» Ассоциацияны, НАМИ ФГУП-ну таматарларын, Россейни Минпромторгуну, Эл мюлк техниканы бла технологияны сынауучулары ассоциациясыны, специализированный СМИ-лени келечилеринден къуралгъан жюри белгилегенди. Экспертле проекте эл мюлк машиностроенияны айнуууну шёндюлююу ызыларына келишгенлери чертгендиле.

Информацияда белгиленгенине кёре, заводланы таматарлары Россейде фахмулу инженер-конструкторла болгъанларын кёредиле, эм эришиуну эсеплерине кёре ол жаш адамланы мындан арысында иш бла жалчытуу амаллагъа къараргъа хазырдыла.

Лауреатланы багъалы саугъала эм ахча премияла бла байрам халда белгилеу Дондагы Ростовда Ростсельмаш компанияны тийресинде боллукъду. Эришиуде алчыла предпринимателени производстволу майданлачы бла шагъырылениридикле, конструктор бюрону келечилери бла ушакъла бардырылдыла, жашауда бардырылгъан уллу инвестиция проектлени керлюкдюле.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоосуна пресс-службасы.

Къабарты-Малкъарда ишчи кюнле башлангандыла

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

Ишлемеген эм дарман салдырмагъан (ол санда медицина къагъытлары болгъанлагъа) 60 жыл толгъан эм андан да абадан инсанлагъа, ол санда сагъынлыгъан жыл санлары болгъанлагъа, коронавирусдан ауруп алты ай мында алгъа иги болгъанла, самоизоляцияда турурга керекдире, башхача айтханда, жашагъан жерлеринден кетмей, бир уллу сылтау чыкъмаса.

Иш бериучюлени дарман салдырмагъан ишчилени кюн сайын ишге жюриорге жарамгагъан

излемлери сакъланады. Жыл санлары алтмыш жылдан атлагъанланы ёпке эм жюриорге ауруулары болгъанла, эндокринный системалары къыйнагъанла, тёрт неда алты ыйыкъгъа дери дистанция амал бла ишлерге кетедиле. Ала коронавирусха къажуа дарман салдырыуну (аллай этерге жарай эсе) этерге керекдиле.

Республикада коронавирусха къажуа ишни бардырырга битеу онгла къуралгандыла. Шёндю дарман салдырыучу 83 жер барды. Вакцинацияны битеу да 529,3 минг адам этерге керекди. Саулай да битеу дарман салдыргъан курсну

148 750 минг адам ётгенди, дарманны биринчи компонентин 214 716 минг адам салдыргъандыла.

Саулуук сакълау министри билдириуне керё, озгъан суткалагъа Къабарты-Малкъарда 2513 минг ПЦР-тест этилгенди, жангы коронавирус инфекция бла ауругъан 133 адам ачыкъланганды.

Компьютер томографияны 402 адам этдиргенди, вирус пневмониясы болгъан 260 адам чыкъганды. Алты госпитальда 1613 ундуркъ барды. Арт кюнде ауур халда госпитальга 97 адам тюшгенди. Шёндю къоркчулу инфекцияланы бакъгъан больницалада жатхан-

ланы саны 1493 жетгенди, аладан жартысыны хауалары жетишмей къыйналгъанлагъа саналадыла.

Реанимацияны бёлюмлеринде 151 адам жатады, аладан онтогъузу ИВЛ аппаратлагъа къошулудула, 101-ри – НИВЛ аппаратлагъа. Амбулатория амал бла 5392 адам багълады, аланы жартысы коронавирусдан ауругъанлары лаборатория халда белгили болганды. Озгъан суткалада госпитальдан 98 адамны багъып, койлерине ийгендиле.

КЪМР-ни Башчысыны бла Пратильствосуна пресс-службасы.

АЙНЫТЫУ

Тапландырыу къыстау барады

Чегем шахарны ара орамында Бахсан шоссени игилендируу эм айбатландырыу жаны бла «Кавказ-парк» проект бошалырга кёп къалмагъанды. Биогюнлюке жауу жюриоренлеге бла велосипедистлеге жолчукла, сабилие ойнарча, спорт бла жюриоричра биогюнню излемлеге келишген майданла ишленгендиле. Жерни тюбу бла баргъан жауу жолгъа да «Кавказ» управленины келечилери тынгылы ремонт этип башлагандыла. Анга къаралырга керегин адамла эрттендери айт тургандыла. Объектни школчула, садикге баргъан сабилие эм шахаргъа жюриоренле да тири хайырланадыла.

Ишлени кезиюнде подзёмканы кирген-чыкъгъан жерлери, атлауучлары, поручалары, тоннели, электроку системасы да жангыртыллыкъды. Андан сора да, сакъатлагъа тап болурча амалла къураллыкъдыла.

Сагъынылгъан участкада зебралада автоном халда ишлеген «къылылы» светофорла орнатылгъан

дыла. Аны бла бирге машинала терк-терк аварияла этген къыйын жерледе тёрели светофорла да салынгандыла. Сёз ючюн, аладан бирин кёп болмай Бахсан шоссе бла Октябрьская орам бирге къошулгъан жерде «Инцидент Менеджмент» системагъа чегемлиле бла водителъле тарыкъгъанларын

дыла. Аны бла бирге машинала

терк-терк аварияла этген къыйын жерледе тёрели светофорла да салынгандыла. Сёз ючюн, аладан бирин кёп болмай Бахсан шоссе бла Октябрьская орам бирге къошулгъан жерде «Инцидент Менеджмент» системагъа чегемлиле бла водителъле тарыкъгъанларын

да кёп боладыла, алгъаракъда былайда гитче машина бла мотоцикл урулуп эки адам ачыгъанды. Регион управление арагъа билдиргенлеринден сора районну администрациясы кемчиллини къыхса заманга кетергенди. Шахарны ара орамы омакъ эм къоркчулуз болуа багъганына ата-анала эм башхала да къуанадыла.

Проекте керё, Бахсан шоссе жангы излемлеге келишген, республиканы омакъ орамларындан бири боллукъду. Эсге сала айтсакъ, алгъаракъда жауу жюриоренле жолну темир кёпюрюню юсю бла ётерча мадар да этилгенди. Бусагъатда ва подряд организацины келечилери тегерек-башны жашиллендирича клумбалагъа къара топуракъ къуоп кирешедиле. Жууукъ заманда терекле, кёкене, голле орнатып башларгъандыла.

Объект толусунлай жылны ахырына битерге керекди.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

ЭЛ МЮЛК

Иги зыгытны тирлиги да байды

Кюнюню кезиюу жемийш терекилени эмда наныкъ юкюлени орнатырга жаралуу заманды, дейдиле Россельхознадзору специалистери. Жерге шёндю тюшген зыгытла, жаз башында орнатылгъан терекликледен эсе терк къаруу аладыла, аны себепли игерге ёседиле, сууукълагъа чыдамлы боладыла. Заранлы къуртла да бу кезиуде жукъгъа кетип, терекликлеге хата салалмай къаладыла.

Шёндю терек орнатырга сюйгенлеге, аланы къалай сайларга кереклисини юсюнден ведомствонун специалистери айтхандыла. Биринчи жорукъ быллайды: хауасы бизден башха болгъан региондан келтирилген зыгытны алмагъы. Терекчики жаланда ёсюую тохтап тургъан кезиуде орнатырга жарайды – аны да эсде тутугъуз.

Тамырлары ачыкъ зыгытны бутакларында чапырактлары болмасынла. Жарылгъан неда сыннан жерлери бар эселе, аллай терекни алырга керекмейди.

Дагъыда терекле бла бирге бахчагъызгъа заранлы къурт-къумурсхала келмезча сатычудан фитосанитария жаны бла къагъытларын соругъуз.

Сабанладан – аламант мирзеу

Бу кюнде республикада 960 минг тонна мирзеу жыйылганды, аны 720 минг тоннасы нартохудо, деп билдиргендиле КЪМР-ни Эл мюлк министерствосундан. Нартохудо аграрчыла тёртден биринден къалгъанын жыйгандыла. Аны тирликчилиги бир гектардан 70 центнер болады. Картофну, тахта кёгетлени, жемийшлени жыйуу да тири барады. Мюлкчени бары да 120 минг тонна картоф къызгандыла эмда тахта кёгетледен 276 минг тонна жыйгандыла. Жемийшледен бла наныкъладан а 470 минг тонна жарашдыргъандыла.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлагъанды.

ЕГЭ-2021

Сынаулары болжаллары тохташдырылгъандыла

Бара тургъан окъуу жылда тогъузуучу класслары тауусурукъла эки угъай, тёрт экзамен берилдикдиле; школланы бошарыкълагъа ва мурдорлу математикадан борчул халда ЕГЭ-ни жангыдан къайтарлыкъдыла деп белгиленеди. Ол оноугъа РФ-ни Жарыкъландырыу министерствосу бла Россобрнадзор биригип келгендиле эмда ала Бир къырал экзаменлени бла ОГЭ-лени алгъынны халда, башхача айтханда ва, алыкъа коронавирус жайылгъынчы дери болгъаныча форматда къуар эмда бардырыр акъылдадыла. Хар замандача, Мурдорлу къырал экзаменледе (ОГЭ, 9 классла) борчул халда сынаула орус тилден бла математикадан боллукъдула, дагъыда окъуучула кеслери сайлап, эки предметтен ОГЭ-леге барлыкъдыла.

Эсигизге салайыкъ, 2020 жылда пандемия болумланы хатасындан тогузуучу класслары тауусханла Мурдорлу къырал экзаменлени

бермегендиле. Былтыр а бу сынаула къысхартылгъан форматда къуралгъандыла. Школчула жаланда математикадан бла орус тилден эсеп ишлени загъандыла.

Битеуле билим берген мектеплени тауусурукъла да ЕГЭ-лени орус тилден бла мурдорлу математикадан берилдикдиле; ала да дагъыда эки предметни сайларыкъдыла. Абитурентге вузга кирир ючюн математиканы профили тюрлюсюнден экзамен керек эсе ва, ол жаланда аны берип къорыкъды, ансы мурдорлудан сынау иш жазарыкъ туйюлду.

ЕГЭ-леде бу жол боллукъ тюрленюлени сагъынсагъа, мурдорлу математикагъа геометриялы фигурала бла действияланы къалай эте билгенлерин, математикила модельлени къалай къураганларын тинтген заданияла къошулгъандыла. Андан сора да, информатикадан экзаменле эки кюнню ичинде эмда жаланда компьютерлени

хайырланып бардырыллыкъдыла деп белгиленеди. Бу ишлени деверсиялары энди басмалангъан да этгендиле.

Общественаниядан бла тарыхдан сочинениланы кетергендиле. Аны себепли энди бу предметледен ЕГЭ-лени заманы бирер сагъатха къысхартыллыкъды. Орус литературадан сынауу ва 19-20-чы ёмюрлени авторлары жазгъан затла асламыракъ киргендиле, дагъыда тыш къыраллы литературадан бла 21-чи ёмюрде жазылгъан чыгъармала да аз туйюлдоле.

Эсгерте кетейик, 2020 жылда ЕГЭ-лени бардырыуну болжалы бир неча керё арта къозулганды (пандемия болумла ючюн). Коронавирус жукъгъан ауруу терк жайылып баргъаны ючюн экзаменле жайны ортасында башлангандыла. (Белгиленибибизча, мурдорлу математикадан сынау ишни жазгъан да этмегендиле. Былтыр да бу оноу алайынай къалгъан эди – онбиринчили

тауусханла сагъынылгъан экзаменни бермегендиле).

Бу жол а ЕГЭ-ни болжалдан алгъа кезиюу – 21 мартдан 15 апрельге дери; мурдорлу уруму ва (резерв кюнге бла бирге) 27 майдан 2 июльгъа дери бардырыллыкъды деп белгиленеди. Къошакъ кюнге ва бешинчи сентябрьден башлап, сагъынылгъан айны жыйырманчысына дери боллукъдула.

ОГЭ-лени ва болжалдан алгъа кезиюу 21 апрельден 17 майгъа дери; мурдорлу уруму ва 20 майдан 2 июльгъа дери къуаргъа эмда оздуругъа деп белгиленгенди. Аланы къошакъ кезиюу ва сентябрьни бешинчисинден жыйырма тёртюнчюсюне дери боллукъду. Алай эсе да, Россобрнадзору башчысы Анзор Музаев пандемия бла байламлы болум ёзгерирге тюше, тохташдырылгъан болжалланы да кёчюрюрге тюшеригин аныгъатханды.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.

ДОКУМЕНТЛЕ

Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны къауумуну ючден бирини къабыл кёрюню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы «Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны юсюнден» Законуну 6-чы, 9-чу статьяларына, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2018 жылда 24 майда чыгарылгъан 871-П-П номерли Бегими бла къабыл кёрюлген Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны къауумуну ючден бирини белгилеу низамыны 9-чу пунктуна тийшилиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бегим этеди:

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны келечилеринча бу инсанланы къабыл кёрюрге:
Алексейчик Татьяна Игоревна – «Къабарты-Малкъар Республиканы волонтерлукъну (добровольчество) айнаытуу ресурс арасы» автоном коммерциалы болмагъан организация
Бепайланы Узеирни жашы Суфиян – «Алан» Къабарты-Малкъар республикалы малкъар халкыны жамауат организацинысы
Герасимова Светлана Михайловна – «Диа-Лайф» Къабарты-Малкъар диабет ассоциация» регион жамауат организаци
Гешева Фатима Аюбовна – «Къабарты-Малкъар Республиканы тишириула союзу» регион жамауат организаци
Кануников Анатолий Данилович – «Къабарты-Малкъар Республиканы къазакъ маданияты арасы» регион жамауат организаци

Колесников Юрий Александрович – «Къабарты-Малкъар Республиканы сатыу-алыу палатасы» союз
Кочесок Борис Адамович – «Къабарты-Малкъар Республиканы тенгу-до кёп стильли каратэ федерациясы» спорт жамауат организаци
Маслов Николай Александрович – «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Т. ЕГОРОВА

Нальчик шахар, 2021 жыл 28 октябрь, №385-П-П

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Т. ЕГОРОВА

Къабарты-Малкъар Республиканы Айыру комиссиясыны Россей Федерацияны Ара айыру комиссиясы Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини кёржюзторюк келечисини кандидатурасыны юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини БЕГИМИ

«Россей Федерацияны инсанларыны айыру эркинликлерини эмда референдумгъа къатышырга эркинликлерини баш гарантиаларыны юсюнден» 2002 жылны 12 июндунда чыгарылгъан 67-ФЗ номерли Федерал законуну 23-чю статьясыны 9-чу пунктуна, Россей Федерацияны субъектеринде айыру комиссияла къурауу бла байламлы соруулары бир къауумун Россей Федерацияны Ара айыру комиссиясыны жыйылыууна хазырлауну эмда алагъа къарауну Жорукъларыны 2.1-чи пунктуна

тийшилиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бегим этеди:

1. Россей Федерацияны Ара айыру комиссиясындан Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Къабарты-Малкъар Республиканы Айыру комиссиясыны оноу этерге къатышырга эркинлик болгъан келечисине кандидатныча **Беспалова Наталья Олеговна** кёржюзторюк тилерге.

2. Бу Бегимни Россей Федерацияны Ара айыру комиссиясына жиберирге.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Т. ЕГОРОВА

Нальчик шахар, 2021 жылны 28 октябрь, №386-П-П

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Т. ЕГОРОВА

Нальчик шахар, 2021 жылны 28 октябрь, №387-П-П

Адамла кеслени ахчаларына 239,9 минг квадрат метр чакълы бири тухтан жашуу журтла сюегендиле. Болсада ол былтырдан 17,3 процентге азды. Алай бла энчи иелилеге къурулушу 69,8 проценти жетеди.

Быйыл тогуз айгъа роз-

нича сатыу-алыну ёлчеми 108,9 миллиард сомгъа жетгенди. Ол былтыр бу замандан 13,2 процентге кёпду. Республикда жашагъанла сагъынылгъан кезиуде аш-азыкъ продукциядан, ол санда ичкиледен бла тутюнден 55,2 миллиард

сомгъа сатыу этгендиле. Промышленный товар сатхан бёлюм да 53,7 миллиард сом чакълы файда тюшюргенди – былтырдан эсе 23,5 процентге аслам.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман хазырлагъанды.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман хазырлагъанды.

СЕЙИР ШАРТЛА

Энчи сыфатлы кьонак юй

Домбайда орналган «Табак» деген кьонак юйю билмеген хазна адам болмаз. Алай аны ары кьалай бла эм не себепден тюшени билгенле уа бююнлюкде аздыла. Аны тарыхы 60-чы жылгага кетеди.

Ол жыл Финляндияны президенти Урхо Коккени совет кьуллукчуладан бири Алексей Косыгин бла солургъа Алибек ауузга атланадыла. Сыйлы кьонакьлагъа кьарачайыла, тереде болгъаныча, ала-мат тьобеген эдиле. Тыш кьырал башчы ол жолоучулугу юсюнден арда да кеп кере эсгере турганды.

Анга шагъатлыкьга ол Домбайга сауьгага «Табак» маталлы футуризм изда ишленген кьонак юй болганды.

Суратда сиз аны жерине хауа бла кьалай тапдыргъанларын кересиз. Бу сейир архитектура проектин автору Матти Сууроненди. Бу халлы кьонак юйю проектин жарашдырыгъа аны эсине Юрий Гагарин кекге учхандан сора келгенди.

Дунияда быллай кьонак юйлени саны 20-дан аслам тьойюлдю. Кьарачай-Черкесден сора да ала Нидерландыде, Америка-

да, Грецияда, Германияда эм Финляндияны кесинде да бардыла. «Летающая тарелка» деп анга алай атагъан эдиле.

Бююнлюкде Домбайдагы кьонак юйде туруну багъасы 8-12 мингге жетеди. Анда солургъа сьойгенлени саны кьачан да аз болмаганды. Тыш кьыраллы сауьга кьоншу республиканы туризм бла байламлы иллюстрацияларында бла реклама плакатларында дайым басмаланганлай турды.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

КЁРГЮЗТЮУЛЕ

Маданият хазнабызны ачыкьларгъа эм сакьларгъа алланып

Быыл майдан бери Россейни В.Д. Поленов атлы кьырал миллет чыгъармачылыкь юйюню Маданият арасы, ZOOM платформада «Наследие этномиров» деген проектин бардырады. Анда онлайн халда Россейни халкьларыны миллет хазналарыны презентациясы этеди.

Алгъаракьда аны чеклеринде Кьабарты-Малкьар кьырал университетни архитектура про-

деген онлайн-презентациягъа кьатышхандыла.

Фатима Канокваны темасы «Художестволу кийиз: ногъайлыланы декоратив чыгъармачылыкьлары» деген темагъа жораланганды. Лекцияны кезиунде эксперт Шимал Кавказны субъектлеринде жашагъан ногъайлыланы кийиз хазналары бла шагьрей этгенди. Ол санда аны кийизни тарыхын, кьалай этил-

малкьар халкь асламысында «ала» эм «бичген» кийизлени хайырланганларын чертгенди. Кийизлени тюрсюнлерини, оюуларыны, кьалай этилгенлерин, жюрютюлгенлерин эм башха энчиликлеринден да толу хапар билдиргенди.

Къараучула кийизлени бояуну технологиясы бла байламлы кеп соруу бергендиле, устала аланы табиьгъатдан алып жарашдыргъанлары уа кеплени сейир этдиргенди. Ол санда кийизлени бююнлюкде чыгъармачылыкь жаны бла кыйиматлыкьлары да сьозюлгенди.

Тюзюнлей халда бардырылган презентацияла Россейни регионлардан тышында тыш кьыралланы келечилери - тарыхчыла, этнографла, археологла, миллет чыгъармачылыкь бла юрешген-

ле эм башхала кьатышхандыла.

Бу жол Бельгиядан, Москвадан, Башкьортостандан, Алтай, Ставрополь крайладан, Астрахань областьдан, Дагьыстандан, Кьарачай-Черкесден кьонакьла кьарачай-малкьар, ногъай кийизлеге эс бургъанлары жерлеширебизни бек эхтмлениргенди. Презентацияны кезиунде мындан арысында да Шимал Кавказны миллетлерини маданият хазналары бла шагьрейленирча байламлыкь жюрютюрге келишгендиле.

Презентацияны юсюнден толурлакь хапарны Россейни В.Д. Поленов атлы кьырал миллет чыгъармачылыкь юйюню сайтында неда YouTube каналында табаргъа боллукьду.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

ектирование, дизайн эм ДПИ кафедрасыны доцентлери, искусствоведияны доктору Фатима Каноква бла искусствоведияны кандидаты Солтанланы Аминат да «Шимал Кавказны тюрк миллетлерини - ногъайлыланы, кьарачай-малкьарлыланы кийизден чыгъармачылыкь ишлери»

генин эм не тюрлю жаны бла да маганалыгынын билдиргенди. Асламысында халкьда «тамгъалы», «тигилген», «бичилген» кийизле жюрютюлгенлерин да айтханды.

Солтанланы Аминат а «Кийиз - оюулу кюйюз» деген презентациясын ачыкьлай, кьарачай-

ЭКСПЕДИЦИЯ

Уруш жыллада зор бла жоюлгъанла

Кеп болмай Терк районда Росгвардияны бёлюмюню келечилери «Кавказский рубеж» излеу отрядны кьаууму бла бирге Дейское элде экспедициягъа кьатышхандыла. Аны чеклеринде Улуу Ата журт урушну заманында немис-фашистле республиканы алгъанда, ала кьолларындан зор бла жоюлгъан мамыр адамланы ёлноклери табылганды, ол санда гитче сабийни да.

Излеу кьауумну башчысы Виктор Цыбин айтханга кёре, фашистле бу жерледе адамланы аслам кьыр-гандыла. Ол себепден сюеклери жерден чыгъарылгъандан сора архивлени кётюрюп аланы кимле болгъанларын билдирге юреширкидиле.

- Быллай шартла урушну кюйсюз-

люгон, ата-бабаларыбыз сынагъан кыйынлыкьланы бютон бек сезерге болушадыла. Бизни борчубуз ол затланы эсибизде тутаргъады. Ала болмасала, бусагъатда жашагъанланы кёбюсю да боллукь тьойюл эди, - дейди Росгвардияны бёлюмюню тамата прапорщиги Руслан Шомахов.

Табылгъан сюекле, тийишли экспертиза этилирча, Следственный комитетте берилгендиле. Аны хайырындан аланы жыл санларын, кимле болгъанларын, кьалай ёлгенлерин эм башха шартланы да тинтирге онг табыллыкьды.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Адам эм закон

Федерал излеуде болгъан тутулгъанды

МВД-ни Урван районда бёлюмюню келечилери Нарткьалада дежурство бардыргъан кезиулеринде орамладан бирини мойиюшюнде сьоелген адамланы арасында бирегуе эс бургъандыла. Къатына барып документлерин соргъанларында, ол абери кёргозталмагъанды. Тукьмун айтханда уа, полициячылагъа ол аны бет сыфатына келишмегенча кёрюнгенди.

Эр кишини полицияны бёлюмюне элтип, тийишли базагъа кьарагъандыла. Анда 46-жыллыкь киши Башкьортостан Республикада жашагъаны, кеси да федерал излеуде болгъаны белгиленгенди. Ол Уголовный кодексни 222 (Закон бла эркинлик берилмей сауут, аны кесеклери, чачдырычу затла сатып алуу, кесинде тутуу, сатыу, жюрютюу) эм 223 (Закон бла эркинлик берилмей сауут ишлеу) статьяларыны талай кесеклерине кёре аманлыкь иш этгенди деп ишекликге тюшгенди.

Инсанны изоляторгъа олтуртуп, тийишли органлагъа билдиргендиле.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлагъанды.

Дзюдо

Энтта да бир жетишим

Озгъан ыйкьда Венгрияны ара шары Будапештде дзюдодан Европаны биринчилиги ётгенди. Ол энчи кьауум биринчиликде бардырылганды. Ары отуз сегиз кьыралдан жыйырма юч жыллары толгъан спортчула кьатышхандыла. Битеу бирге 300-ден аслам адам.

Анда жарым финалда бизни спортчу Мисирланы Исмайыл 66 килограмм ауурлукьда Молдованы келечиси Раду

Извореанугъа хорлатханды. Алай, гитче финалда уа сермешни кезиунде «иппон» толтуруп, Израильден Амит Бобовични татамиге жыгьылып, доммакь майдал кьоллу болганды.

Исмайылны быллай даражалы эришюде кезиунде жетишими бла алгъышлайбыз.

ДОДУЛАНЫ Мадина.

АУУРАТЛЕТИКА

Хорламла бла кьайтханды

Озгъан ыйкьда Грозный шахарда ауур атлетикадан Россейни биринчилиги бардырылганды. Эришюле «Олимпийск» спорт арада ётгендиле. Анга кьыралыбызны 47 региондан 15-20 жыллары толгъан 470 жаш бла кьыз кьатышханды. Ала 10 ауурлукь категорияда эришгендиле.

Къабарты-Малкьарны жыйымдыкь командасыны кьауумунда Элбрус району келечиси Голуюланы Тамерлан Чеченден алтын майдалла бла кьайтханды. 67 килограмм ауурлукьда эрише, ол эки упражнениида да 266 (120/146) килограммны алгъанды. Ызындан келген спортчудан ол 14 килограммгъа аслам

кётюргенди. Ол а, сёзсюз, улуу жетишимди. Алай бла, эки упражнениида да алчылыкьны жибермей, тырнауузчу жаш эки «алтын» кьоллу болганды. Аны бла да кьалмай, Тамерлан

кесини жыл санына кёре кьауумда Россейни жангы рекордларын тохташдыргъанды.

Ол тренер Муаед Шаовда жарау этеди.

КАРАТЕ

Майдалланы танг кесегин жыйгандыла

Бу кюнледе Нальчикде IV Шимал-Кавказ студент оюнла ётгендиле. Аны чеклеринде каратени кёкүсинкай тюрлюсюндон турнир болганды. Анга жыл санлары 6-17 жылгъа дери болгъан жашчыкьла бла кьызчыкьла кьатышхандыла.

Бабуент эли келечилери бу эришюледе жетишимлиле болгандыла. Юйлерине ала 14 майдал бла кьайтхандыла. Гитче кьауумда «алтынланы» Каркаланы Хусейн бла Къадырланы Аллахберди кьытхандыла. Ююнчю жерлеге Глашланы Амин, Имран Молов, Османланы Алан, Каркаланы Бекхан эм Шабатукьланы Тамерлан тийишли болганды.

11-17 -жыллыкьланы кьауумунда уа биринчи жерге Джекекеланы Лейла чыкьганды. Финал сермешледе хорлатып, «кюмошлени» Османланы Ибрагим, Тогузаланы Кемал, Башийланы Ислам эм Къадырланы Алим кьытхандыла. Къаты сермешледен сора «доммакьланы» Къадырланы Аскер бла Чеченланы Карим алгъандыла.

Спортчула тренерле Османланы Мухтарда бла Кьарчаланы Альбертеде жарау этедиле.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

Къабарты-Малкьар Республиканы Маданият министерствосуну, «КъМР-Медиа» ГКУ-ну, КъМР-ни Журналистлери союзуну, «Кабардино-Балкарская правда», «Адыгэ псалъэ», «Заман», «Советская молодежь», «Горанка» газетлени, «Литературная Кабардино-Балкария», «Ошхамахо», «Минги-Тау», «Солнышко», «Нур», «Нюр» журналланы, «Къабарты-Малкьар» ВТК-ны, «Къабарты-Малкьар» ВГТРК-ны, «Элбрус» китап басманы, «КъМР-инфо» информация агентствону коллективлери кьырал заказны жарашдырыу эм басмалау бёлюмюню алчы специалистлери КУШХАНАШХОВА Джульетта Наурбиевнагъа эм алчы бухгалтер ЦАГОВА Залина Наурбиевнагъа аталары ЦАГОВ Наурби Талович ауушханы бла байламлы, уллу бушуу этип, кьайгы сёз бердиле.

Къабарты-Малкьар Республиканы Парламентини депутатлары эм КъМР-ни Парламентини Аппаратыны келечилери КъМР-ни Баш Советини онекинчи чакьырылуууну депутаты, Къабарты-Малкьар Республиканы Парламентини биринчи чакьырылуууну Келечилерини Советини депутаты МАШУКОВ Хасанби Иналочи ауушханы бла байламлы, уллу бушуу этип, аны юйюрюне, жууукь-ахлуларына кьайгы сёз бердиле.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВУСУ

Баш редактор
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору приёмный - 42-63-01.
Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛОМЛЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Культура - 42-66-76.
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окьуючла бла байламлыкьла жюрютюу эм жазылыу - 42-37-94.
Эчи корреспондент - 42-68-72.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кьагьат жюрютмейди. Кьол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артка кьайтарылмайдыла.

Газетде басмаланган материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимге боллукьдула. Алада айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылган 5-6 бет) кёпюю алмайды.

Газет Связны, информация технологияланы эмда асламлы коммуникацияланы ишлери жаны бла федерал надзор кьуллукьну (Роскомнадзорну) Къабарты-Малкьарда управленисында 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Газетлени ислерине тапдыру ючюн КъМР-ни почта связны федеральный Управленисы жууаплыды.

Телефонла: 76-01-21

Газетлени розничкагъа сатыу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жууаплыды.

Телефон: 42-69-34

Газет ыйкьда юч кере чыгъады - геюрге, орта, шабат кюнледе.

Номерге графикте кёре 19.00 сагъатда кьол салынады. 20.00 сагъатда кьол салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Курданланы Сулейман — дежурный редактор; Кучукьланы Сафият, Кетенчиланы Зульфья — жууаплы секретарьны орунбасарлары; Зезаланы Лида (1,2-чи бетле), Мокьаланы Зухура (3,4-чу бетле) — корректорла.

Тиражы 1240 экз. Заказ № 2474
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин агълы проспект, 5

электрон почта:
elbor_50@mail.ru